

Bemærkninger til lovforslaget.

Den relative prisstabilitet, som har præget udviklingen her i landet gennem den forløbne del af indeværende år, er i de seneste måneder afløst af fornyet tendens til prisstigninger. Årsagen hertil må søges dels i prisstigninger udefra, dels i indenlandske forhold, hvor rigelig likviditet og indkomststigninger har spillet en rolle. Med henblik på at sikre stabiliteten i vor økonomi og ro på arbejdsmarkedet må regeringen lægge afgørende vægt på, at de kommende måneders prisstigninger holdes inden for så snævre grænser som muligt.

Den gældende lov om avancement har siden marts 1975 haft til formål at undgå prisstigninger som følge af stigninger i erhvervslivets bruttoavance. Det er dog regeringens opfattelse, at loven i den nuværende anspændte økonomiske og arbejdsmarkedspolitiske situation ikke længere vil være ganske tilstrækkelig.

Regeringen finder det påkrævet, at der for de kommende måneder gennemføres et egentligt prisstop, der udformes således, at kun udefra kommende omkostningsstigninger vil få mulighed for at slå igennem i det indenlandske prisniveau, mens prisstoppet tilsigter at udelukke årsager til prisstigninger, som hidrører fra udviklingen i vor egen økonomi.

De udefra kommende omkostningsstigninger vil ikke kunne modvirkes. På en lang række vitale råvareområder m.v. er vi forsyningsmæssig helt eller delvis afhængig af løbende tilførsler udefra. Såfremt man forsøgte at opretholde et indenlandsk prisniveau for sådanne varer ude af takt med den internationale prisudvikling, ville man risikere at fremkalde alvorlige forsyningsvanskeligheder for produktion og beskæftigelse.

Noget andet gælder for de indenlandske årsager til prisstigninger. Lovforslaget tilsigter i størst muligt omfang at fjerne disse årsager. Lønstigninger i stopperioden vil således ikke kunne indregnes i priserne.

Regeringen har fundet det nødvendigt, at der i den resterende del af den periode, i hvilken overenskomsterne er forlænget ved forlængelsesloven af 11. marts 1975, forhindres lønændringer som følge af kollektive kampskridt, der af arbejdsretten er kendt overenskomststridige.

Med henblik herpå foreslås det, at sådanne aftaler om lønændringer gøres ugyldige.

Regeringen går ud fra, at de nu foreslåede foranstaltninger over for begge parter på arbejdsmarkedet vil være en alvorlig opfordring til at holde lønudviklingen i ro.

Lovforslagets bestemmelser om prisstop er i sin udformning på væsentlige punkter sammenfaldende med de prisstop, som gennemførtes i oktober 1970 og januar 1974. Under hensyn til den foreliggende alvorlige økonomiske situation, og til at prisstoppet afløser et ret restriktivt avancementstop, er der dog foretaget visse stramminger.

Lovforslaget indeholder tillige et almindeligt forbud mod huslejestigninger i denne periode. Det gælder både for lejere af boliger og erhvervslokaler såvel i det almennyttige boligbyggeri som i den private udlejningsmasse og såvel i områder, hvor der gælder huslejeregulering som i områder, hvor dette ikke er tilfældet.

Vedrørende det almennyttige byggeri er der særlige problemer i de ejendomme, hvor rentesikring er under aftrapning, og de til aftrapningen svarende lejeforhøjelser ikke kan gennemføres. Derfor foreslås det, at aftrapningen udskydes i 3 måneder. Tilsvarende problemer opstår for de ejendomme, hvor driftslån aftrappes. Her foreslås det, at problemet løses ved, at der efter lovens vedtagelse ydes et statslån til dækning af denne udgift.

De kommende måneders danske prisudvikling vil komme til at afhænge af udviklingen i det internationale prisniveau, herunder særlig prisudviklingen for de vigtige råvarer, halvfabrikata og forbrugsvarer, der importeres. Prisstoppet giver således ingen sikkerhed for fuldstændig stabilitet i prisudviklingen. Det internationale prisniveau er for tiden stigende omend på flere områder i en afdæmpet takt. For mineralske olier er der risiko for betydelige prisstigninger. Denne baggrund understreger yderligere nødvendigheden af at søge den danske pris- og omkostningsudvikling, hvormed vor konkurrence- og eksportevne er så intimt forbundet, stabiliseret i videst muligt omfang. Det foreliggende lovforslag tjener dette formål.

Med hensyn til de finansielle virkninger af lovforslaget skal det oplyses, at den øgede rentesikring medfører en udgift på ca. 8 mill. kr.; statslånet til driftslån udgør ca. 1,5 mill. kr.

Til annoncering i forbindelse med prisstoppet for varer og ydelser skal anvendes ca. 250.000 kr.